

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Основи комунікативної лінгвістики»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	спеціальність 035 Філологія спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Тип і назва освітньої програми	ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год, практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	викладач: Сизоненко Наталія, к. філол. н., доцент, завідувач кафедри германської і української філології контакти: ауд. 456 (навчальний корпус № 4) e-mail: nataliia.syzonenko@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/syzonenko-nataliya-mykolayivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	«Практичний курс першої іноземної мови (англійська)», «Практичний курс другої іноземної мови (німецька)», «Сучасна українська літературна мова»
Компетентності	загальні: ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. фахові: ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати державну та іноземні мови (англійську та німецьку) в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному,

	нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення. ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами (англійською та німецькою) усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. ПРН 14. Використовувати державну та іноземні мови (англійську та німецьку) в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
У процесі вивчення дисципліни формуються комунікативні навички, уміння працювати в команді, брати на себе відповідальність, навички тайм-менеджменту.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
сформувати уявлення про теорію мовної комунікації як науку нового типу, що має міждисциплінарний характер; навчити аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення, використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування; сформувати практичні навички ефективної комунікації державною мовою, володіння комунікативною компетенцією	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Мовна комунікація: природа, структура і типологія Тема 2. Комунікація як мовленнєва діяльність Тема 3. Організація мовного коду в комунікації. Культура мовної комунікації Тема 4. Регулятиви мовної комунікації Тема 5. Невербальні засоби комунікації Тема 6. Ознаки і чинники ефективної і неуспішної мовної комунікації Тема 7. Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації Тема 8. Етноспецифіка мовної комунікації	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, оперативний контроль), інтерактивні методи (метод мозкового штурму, кейс-метод, проєктний метод, моделювання комунікативних ситуацій), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, інтерактивних мап), методи усного та письмового контролю (квіз,	

навчальні завдання), методи самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання)	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми за кожен вид завдань вираховується 1 бал. Відповідно до п. 3.4.3 і 3.5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf здобувачі вищої освіти мають право на повторне проходження контрольних заходів.
- щодо академічної доброчесності	Списування під час виконання навчальних завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час квізу. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, у якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproneformalnuosvitu2025.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
<i>Основні</i>	

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 344 с.
2. Білик О. Основи комунікації: конспект лекцій для здобувачів фахової передвищої освіти. Луцьк, 2022. 50 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до мовознавства та теорії мовної комунікації» част.2 для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія». Кам'янське : ДДТУ, 2019. 60 с.
4. Радченко І. Б. Вступ до теорії міжкультурної комунікації. Конспект лекцій. Харків, 2021. 80 с.
5. Саврасова-В'юн Т. Комунікативний практикум : навч.-метод. посібн. Київ : Київ. стол. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 184 с.
6. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

Допоміжні

1. Дедухо А. В. Перформативи в мові й мовленні (на матеріалі української мови) : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 212 с.
2. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення : навч. посіб. 2-е вид., випр. і допов. Київ : Ліра, 2007. 240 с.
3. Косенко Ю.В. Основи мовної комунікації : навч. посіб. Суми : СДУ, 2011. 187 с.
4. Сизоненко Н. М. Прагматичні особливості заголовків наукових статей (на матеріалі фахового видання «Ефективна економіка»). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки)*. 2022. № 2(350). С. 25–32.
5. Сизоненко Н. М. Сократівський діалог у повісті Василя Шевчука «Навчитель істини»: комунікативно-прагматична організація мовленнєвого жанру. *Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету : зб. наук. праць*. Вип. 16 / [редкол. : Ж. В. Колоїз (відп. ред.), П. І. Білоусенко, А. З. Брацкі та ін.]. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2017. С. 431–443.
6. Шавара Т. Коцур А., Сизоненко Н., Тагільцева Я. Психолінгвістичний аналіз структури асоціативного поля стимулу компетентність. *Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика: зб. наук. праць*. Серія: Філологія. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я.М., 2018. Вип. 24 (2). С. 340–358.
7. Nataliia Syzonenko & Yanina Tahiltseva. Psycholinguistic Analysis of the Structure of the Stimulus 'Competitiveness'. *London journal of research in humanities and social sciences*. 2022. Volume 22. Issue 7. P. 13–28.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал MOVA.info <http://www.mova.info/>
2. Український лінгвістичний портал <https://www.ulif.org.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	навчальні завдання	квіз	самостійна робота		
			навчальні завдання	проекти	
Тема 1. Мовна комунікація: природа, структура і типологія	4	12	4	8	8
Тема 2. Комунікація як мовленнєва діяльність	4		4		8
Тема 3. Організація мовного коду в комунікації. Культура мовної комунікації	4+4		4		12
Тема 4. Регулятиви мовної комунікації	4		4		8
Тема 5. Невербальні засоби комунікації	4+4		4		12
Тема 6. Ознаки і чинники ефективної і неуспішної мовної комунікації	4+4		4	8	20
Тема 7. Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації	4+4			8	16
Тема 8. Етноспецифіка мовної комунікації	4			16	
Разом	48	12	24	16	100

Шкала та критерії оцінювання навчальних завдань (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні. Навчальне завдання виконано правильно; здобувач вищої освіти вправно застосовує навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на достатньому рівні. Навчальне завдання виконано правильно, проте потребує коригування; здобувач

	вищої освіти застосовує навички навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
2	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на посередньому рівні. Навчальне завдання виконано частково; здобувач вищої освіти частково застосовує навички навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; частково виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на недостатньому рівні. Навчальне завдання виконано фрагментарно; здобувач вищої освіти демонструє недостатній рівень застосування навичок вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; виявляє недостатній рівень навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на недостатньому рівні. Навчальне завдання не виконано або виконано неправильно; здобувач вищої освіти не демонструє навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; не виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Шкала та критерії оцінювання

квізу (0-12 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-12	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні; демонструє набуті теоретичні знання; вправно володіє та застосовує навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; уміє працювати самостійно
6-9	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на достатньому рівні; частково демонструє набуті теоретичні знання; частково володіє та застосовує навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною

	мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації; уміє працювати самостійно
2-5	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на посередньому рівні; демонструє фрагментарні теоретичні знання; фрагментарно володіє та застосовує навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації
0-1	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на недостатньому рівні; здобувач вищої освіти не застосовує набуті теоретичні знання; не володіє та не застосовує навички вільного спілкування із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою (усно й письмово), у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, для організації ефективної міжкультурної комунікації

Шкала та критерії оцінювання
проектів (0-8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-8	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні. Проектне завдання виконано; шляхи реалізації проекту узгоджені з його метою, проект має практичну цінність; результати проектної роботи представлені у формі виступу/презентації/постера/інфографіки; здобувач виявляє навички командної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
4-6	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на достатньому рівні. Проектне завдання виконано частково; шляхи реалізації проекту частково узгоджені з його метою; результати проектної роботи представлені у формі виступу/презентації/постера/інфографіки; здобувач частково виявляє навички командної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1-3	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на недостатньому рівні. Проектне завдання виконано фрагментарно; шляхи реалізації проекту не узгоджені з його метою, практична цінність проекту сумнівна; результати проектної роботи не представлені; здобувач фрагментарно виявляє навички командної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	Здобувач вищої освіти виявляє володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на недостатньому рівні. Проектне завдання не виконано; здобувач не виявляє навички командної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.